

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. szeptember 1.

Csütörtök.

XXIII évfolyam. 70. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona
Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorétt, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyiltérek díja előre fizetendő.

Helyes magyar politika.

Ha közjogi viszonyban nem lennénk Ausztriával, nem kellene azzal törődnünk, hogy odaát a kis parlamenti testületeket, minők a tartományi gyűlések, nemsokára összehívják, hogy odaát törlik a fejüket, hogy mi fog történni a reichsrathban, mely novemberben kezdi meg tevékenységét, vagy, talán jobban mondva, tétlenségét és azzal sem kellett volna törődnünk, amit néhány generális, dacára annak, hogy a közös hadsereghez tartoznak, a király születésnapja alkalmával mondani jónak talált. De másrészt tulbecsülnünk sem szabad, ezt a közjogi viszonyt, nem szabad, ha valóban ragaszkodunk Magyarország souverainitásához, nemzeti életünk kialakulását, hazánk gazdasági fejlődését attól tenni függővé, hogy odaát mint játszódna le parlamentárisan a viszonyok. Éppen az, hogy egyik szemükkal a Lajtán tulra sandítanak s amit ott megpillantanak, Magyarországon való igazásra használják, éppen ez a nemzetileg oly rendkívül erősen érző magyar ellenzék taktikája. Valjon a tartománygyűlések tovább tenyésző zavarodásukkal csak jelezni fogják-e, ami később a reichsrathban történni fog, az meglehetősen hidegen hagyhat bennünket, épp úgy, amint voltaképpen reánk nézve közömbösnek kellett volna maradni annak, amit a tábornoki főnök és Bosznia és Hercegovina katonai parancsnoka magukból ünnepélyes

hangon kiadni jónak találtak. Lehet, hogy ez a két ur előbb is, mikor az új hadsereg-reformokról volt szó, opponált, de az eredmény mégis az lett, hogy Magyarország királya magának tartotta fenn a döntést, és hogy ez a döntés nemzeti követeléseiket figyelembe vevő értelemben történt. Hogy a jövőre is ez lesz az eset, abban kételkedni nem lehet, és éppen ezért közömbös lehet, kell hogy közömbös legyen reánk nézve az, ami a reichsrathban történni fog. Ez az egyedül helyes politika Magyarországra nézve, és mondhatjuk, hogy a szabadelvűpárt s mindenek előtt a kormány már rég óta hódol e politikának. Egyik bizonyíték erre az, hogy a kereskedelmi szerződések kötésénél külön Magyarországot illetőleg is mint szerződő fél jelentünk meg, hogy a brüsszeli cukor értekezleten is döntőleg mint magyar állam működünk közre és megvédtük külön érdekeinket. De ugyan-e módon kell kezelnünk a monarchia másik államának gazdasági kérdéseit is. Szép dolog lenne, ha egyedül az osztrákoktól függne, valjon szabad-e a kiegyezést, amennyiben reánk nézve előnyösnek tartjuk azt, tétő alá vinnünk, vagy nem; hogy vonakodunk azt hasznunkra fordítani, mert az osztrák parlamentáriusok csak 14. §. mellett engedik azt létrejönni, tehát magukra kényszerítetik. Ha a kiegyezés az, aminek tetszik, ha megállapodásai becsesek reánk nézve, akkor nem szabad engednünk, hogy az osz-

trákok holmi alaki akadályokat fektessenek utunkba, akkor valóban magyar politikát követve, nem szabad azt mondanunk, hogy nem fogadjuk el a kiegyezést, mert az odaát nem nyert parlamentáris elintézés, habár alkotmányosat nyert is. A kiegyezést ugyanis nem szabad, mint az ellenzék pártcélokból teszi, politikai ügynek venni, hanem kizárólag gazdasági, üzleti kérdésnek kell azt tekinteni. Csak akkor üzünk magyar politikát, csak akkor cselekszünk valóban a souverain magyar állam értelmében. Szerenésére azonban a kormány is, a szabadelvűpárt is ezen az állásponton áll.

Az államvasutak reformálása. A kereskedelmi miniszteriumban elkészült az államvasutak reformálására vonatkozó tervezet, melyet Hieronymi miniszter hazaérkezése után azonnal beható tanulmány tárgyává fog tenni. Mint a Kel. Ért. jelenti, a tervezet szerint az üzletvezetőségek hatásköré ki fog bővíteni és az üzletvezetőknek az eddiginél nagyobb önállóság fog biztosítani, úgy, hogy az új rendszer mellett csak a legfontosabb ügyek fognak a központ-hoz felterjesztetni. Az üzletvezetőségek száma szaporítani fog és pedig úgy, hogy a három legnagyobb üzletvezetőség: a szegedi, zágrábi és kolozsvári ketté fog osztani és Temesvárott, Eszéken vagy Pécsen, továbbá Brassóban új üzletvezetőségeket fognak felállítani.

A közös hadsereg és a magyar nyelv. A „Rendelési Közlöny” e hó 27-iki száma köriratot közöl, mely a cs. és kir. hadsereg összes parancsnokaihoz, hatóságaihoz van intézve és a melyben elrendeltetik, hogy a magyar polgári hatóságok, vagy

T Á R C A.

A japánok tűzkeresztsége.

Az immár félesztendő japán-orosz háborúnak mostanáig is egyik legjelentősebb eseménye a Jalu-menti ütközet, a szárazföldi japán hadsereg tűzkeresztsége. A Jalu-folyó mandzsuri partján levő magaslatokon Vicsu-val szemben volt az oroszok első védelmi vonala, ezt kellett áttörniök a japánoknak, hogy Mandzsuriába benyomulhassanak s újabb csapatokat már Mandzsuriában szállíthassák partra, a melyekkel azután Port-Arturt elzárták az orosz hadseregtől. A japánoknak erről a következményeiben nagyfotosságu győzelméről számol be alább egy európai szemtanúnak, Gottberg Ottó berlini újságírónak leírása. Gottberg Szeultól kezdve Kórea északi részén át kísérté a japán csapatokat egész a Jaluig, a hol az első nagy szárazföldi csatát végig nézhette az orosz csapatokkal szemközt levő magaslatról. Leírása ezért különös érdeklődésre tarthat számot annál inkább, mert élénk közvetlenséggel úgy adja elő a Jalu-menti tragédiát, a mint a szeme előtt lejátszódott.

... Ragyogva kelt föl a nap, május elsejének napja, a Jalu napja, az orosz sereg ellensége, de a

japánok hűséges barátja. Egy nagyobb esőzés az utolsó három nap alatt megakadályozhatta volna a japán gyalogságot abban, hogy a folyót átgázolja.

A fehér homokon a zöld magaslatokon miliárdnyi harmatepes csillogott. Virágzó tavaszi pompában diszlenek a hegyek lejtői. Hűvös, friss és tiszta volt a levegő. Lenn a völgyekben villogva fénylenek a fegyverek. A katonák arca örömtől ragyog. A tisztek mellén ragyogóak a rendjelek, oldalukon csörög a kard. Valóban napfényes ünnep volt ez a nap!

Pontban hat óra 30 percek a japán tüzérség hadállásában elsütik az első ágyut. Mielőtt a folyó völgyében tompán és kihívóan visszhangzott dörmögése, szemben az Aihó-szigettől keletre levő magaslaton fölillant a leesapott gránát. Ez a lövés volt a jeladás.

A következő pillanatban a föld megremegett lábunk alatt s tulna a lejtő inogni látszott. Kétszáz ágyutörök okáta feléje a pusztító tüzet. Megkezdődött a csata árca zenéje cikázó villámlással és füsttel s az ágyuk menydörgő zajának a széles völgyben végighangzó dübörgő visszhangjával. Kicsinek, aprónak érezte magát az ember s önkéntelenül elnémult.

Teljes tíz percig repült a lejtőkön visszhangozva a japánok árca kihívása át az orosz magaslatok felé, minden dörmögésre várva a választ. De csak

visszhangja tért vissza a folyón át hozzánk. A magaslatok némák maradtak.

A katonák egymásra néznek s szemük néma kérdést fejez ki. A kapitány fejét csóválja.

Az ágyuzás tovább folyik. A japán gránátok az ellenséges magaslatokon minden darabka területet végig tapogatnak. Minden csúcs fölött srappelnek robbannak szét. A magaslatok némák maradnak.

A gránátok messzebb tapogatóznak tul a folyón. Hangosabban, zajosabban szól az ágyuk torka. Odaát néma esend.

Kuroki vezérkara előtt a domb tetején állott, néhány száz méternyre tőlünk. A messzelátón át minden arcot jól meg lehetett ismerni. Minden arról egy kérdés volt olvasható. — Gyakran pillantottam át oda az utolsó percek alatt: az emberek jobban érdekeltek, mint az események.

Az imént Kuroki még nyeregben volt. Most leszállott a lováról. Kezét kardja markolatán tartva állott, széttérpesztett lábbal. Kissé meggömbült felső teste előrehajolt. Seme csaknem fehér bajuszán át a néma magaslatokat fürkészte. Kuroki ezuttal nem szívarozott! Bizonyára előtte is az a kérdés lebegett, a mely lenn három hadosztály sorait foglalkoztatta s fenn a tisztek és nézők süttogva közöltek egymással: Elvonultak volna az oroszok?

Volt még egy lehetőség: megvárják a támadás kifejlődését, hogy azután biztos állásaikból zúdítsák

magánosok átiratait, ha nem is német nyelven vannak írva, nem szabad visszaküldeni, hanem rendes úton el kell intézni.

A pécsi választás pótválasztásán a végzettség eredményével. Herezeg Ferenc szabadelvűpárti 802. Zlinszky István Ugronpárti 457, Papi György oláh nemzetiségi 429 szavazatot kapott. Herezeg Ferencnek az abszolút többséghez 85 szavazata hiányzott s így Herezeg és Zlinszky között pótvalasztás lesz.

KÜLFÖLD.

A japán—orosz háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, aug. 29.

Londonból jelentik: Kuroki és Ocu most egyszerre kezdték meg az előnyomulást és erősen visszaszorították az oroszokat.

Liaojungnál négy napig tartó heves harc volt. A japánok nem kíméltek semmiféle áldozatot és elszántan támadták az oroszokat és fáradozásukat siker koronázta, mert ismét több fontos erődítést foglaltak el.

Hazánk tűzrendszete.

Irta: Széchenyi Viktor gróf.*

I.

Az a tény, hogy a harmadik nemzetközi tűzoltó-kongresszust Budapesten tartották meg, mindenestre nagy megtiszteltetés a magyar tűzoltóságra nézve, mert ha a külföld a hazai tűzoltóságról nem táplált volna kedvező véleményt, úgy alig lehetett volna keresztülvinni, hogy a kongresszus székhelyéül Budapest választassék.

Kétségtelen, hogy az utolsó harminc év alatt sokat haladtunk a tűzrendszet terén. Ez a haladás azonban sajnos kevés kivétellel csak a városokra szorítkozik, a falvak legnagyobb része tekintetben ma is oly kezdetleges állapotban van, mint akár a múlt század elején.

Pedig ha az idejünkre, július és augusztusi újságokat végignézzük, alig találunk egy számot is, mely ne adna hírt három—négy községnek teljes pusztulásáról.

*) Erre, a minket is nagyon érdeklő nagyfontosságú cikke, melyet „Az Újság”-ból vettünk át, felhívjuk közönségünk figyelmét.

Áldozatainak legnagyobb részét a vörös kakas éppen a falvak között szedi, ott, hol a szegény földművesembernek összes vagyona mezőgazdasági készleteiből áll, melyek a tűzvésznek legjobban vannak kitéve.

Az utolsó öt év tűzkár-statisztikájának átlaga körülbelül évi harminchatmillió korona kárt mutat, melyből biztosítás révén csakis tízezermillió korona térül meg. Félő azonban, hogy az idei nyár ezen ügyis tekintélyes károsszöveget háromszorosára fogja felszóktetni.

A rendkívüli aszály folytán még a máskor kevésbé gyúlékony anyagok is rendkívül tűzveszélyessé lettek és bő tápot nyújtottak a kitört tűzvésznek, melyet aztán annál kevésbé lehetett sikerrel leküzdeni, mert az abnormális szárazság ország-szerte kiszáritotta a kutakat, patakokat, sőt helyenként a folyókat is.

Alig van megyéje az országnak, hol ég felé meredező fekete romok ne hirdetnék a pusztulást.

Topánfalva után Gyöngyös, Temes-Rékas után Bodzás-Ujlak, Zenta, Zsolna, Kisceza Ujhely. Mikóujfalva és száz más helyen lett milliónyi vagyon a lángok martaléka, ezrenyi ember jutott koldusbotra vagy kénytelenített Amerikába vándorolni.

Tűzvész ugyan mindig lesz, a meddig a világ csak állni fog, de a modernebb közigazgatás, a megelőző tűzrendszet és a tűzoltás technikájának fejlettsége oly eszközöket adnak kezünkbe, melyekkel a tűzvészt és a tűzkárt a lehető legszűkebb korlátok közé szoríthatjuk.

Sajnos, úgy a tűzrendszet, mint pedig a tűzoltás szervezetében nyugati szomszédainkhoz képest nagyon hátra vagyunk.

Hogy rövid vázlatban tiszta képét adhatjuk annak, a mit e téren még tennünk kell, először is a jelen szervezetet kell megvizsgálnunk.

A tűzrendszet kezelése a 1886: XXII. t.-c. 21 §. g) pontja értelmében a községet illeti, mely e célból a helyi viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet köteles alkotni. Sajnos azonban, nagyon sok községünk van ma is, a hol ilyen szabályrendelet nem létezik, vagy ha létezik is, arról csak a hosszas buvázkodás után megtalálható akták, de nem az élő és működő intézmények tanuskodnak. A tűzrendszetnek és a tűzoltóságok szervezetének, elveit az 1838-iki kormányrendelet állapítja meg. Tűzrendszeti törvényünk, a szó modern értelmében, sajnos még nincs és ebben véljük minden baj főokát látni. Az egyetlen törvényt pótló szabályzatunk ebben a tekintetben a fentemlített 1888-iki kormányrendelet, mely ugyan nem felel meg már a modern igényeknek, de mindazonáltal sok bajnak és katasztrófának

lehetett volna elhárítója, ha lelkiismeretesen kerestül lett volna vive. Sajnos azonban ez is követte számra: egyéb kollegájának példáját és javarészt a a feledés birodalmába vándorolt.

Ez a kormányrendelet megállapítja a megelőző tűzrendszet elveit, a tűzoltóság szervezésére nézve pedig a következők szerint állítja fel: minden legalább 50 házzal bíró községnek kell tűzoltóságának lennie és pedig vagy alakul: a) hivatásos, b) önkéntes tűzoltóság, vagy ha nem, úgy c) a kötelezettség lép életbe, a mennyiben minden 20—42 éves férfi köteleztetik a tűzoltóságba belépni. A kötelezettség alól azonban bárki 3 forintig terjedő váltásdíj ellenében felszabadulhat.

Megállapítja továbbá, melyek azon legszükségesebb tűzoltószerek, melyeknek minden községben meg kell lenniük és meghatározza a tartandó tűzoltási gyakorlatok számának minimumát, valamint megkívánja a szerek jókarban tartását.

Egyben utasítja a törvényhatóságokat, hogy a kormányrendeletben lefektetett elvek szerint megyei (illetve városi) szabályrendeleteket alkossanak.

NAPI HIREK.

— Uj kuriai bíró. Ávédik Simon, marosvásárhelyi kir. ítélő táblai bírót az igazságügyminiszter a kir. kuriához berendelte kisegítő bírónak.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi min. királyi miniszter Sipos Zoltánt, a szoinokdobokai kir. tanfelügyelőséghez szolgálatra berendelt áll. isk. tanítót áthelyezte a huszti áll. el. iskolához rendes tanítónak.

— Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszter Háromszék megyében a gyulafalvi anyakönyvvezetői állásra Raaber Ignác ottani pénztári könyvvezetőt nevezte ki.

— Lelkeszi áthelyezés. Kalit Ferenc alsó-csarnátoni r. k. lelkész Bálynyosváraljára (Szolnok-dobokamegye) helyezettett át; helyébe Alsócsarnátonba lelkészül Németh Gellért oroshelyi lelkész nevezte ki az erdélyi püspök; L. k. János kolozsi káplán hasonló minőségben Bereczkba helyezettett át.

— Kinevezés. Ember János, fővárosi kir. segédtanfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszter kinevezte Udvarhely vármegye kir. tanfelügyelőjévé.

— Papi beköszöntő. Kézdivásárhely új ref. papjának: Czirmai Zoltánnak beköszöntője, — mint múlt számunkban már megírtuk — jövő vasárnap (szeptember 4-én) délelőtt lesz. Az új

a pokol tűzét a japánokra. Japán gyalogos őrjáratok és koreai kómekek még tegnap azt jelentették, hogy huszezer orosz áll Antung és Csiléencsang között.

Nem volt kizárva, hogy sértetlenül állanak a magaslatok mögött, a melyektől Kuroki gyalogságát, a mikor már átkelt a Jalun, mindössze 1200 méternyi homokos térség választotta el. De lehetséges volt az is, hogy éjnek idején megkezdtek a visszavonulást. A néma magaslatok ez utóbbit látszottak bizonyítani. E percekben bizonyára voltak, a kik visszagondoltak Oroszországnak egy másik, hatalmasabb ellenségére, a ki Oroszországban csak elhagyott pozíciókat talált s végül a serege mégis megsemmisült.

Kurokin külsőleg nem látszott a felelősség sulya, a mely ránehezedett. Belsejében talán katonai pályájának legnehezebb óráját élte át. Láttam, a mint ordonánsza átadta szivartárcáját, egy szárnysegéd égő gyújtót tartott eléje, kezével óva a lángot, Kuroki újra szivarozott, lassan, mint a ki élvezi a dohányzást, még mindig fürkészve a magaslatokat. Azután megfordult. A szárnysegédek közelebb léptek hozzá, azután lovukra kaptak, a melyek száguldva siettek le a lejtőn.

Kevéssel 7 óra 30 perc után a folyó tulsó partjától elindult a gyalogság. Sűrű sorokban haladt előre, követve a tartalék széles soraitól. A part fehér homokján tisztán látszott minden egyes ember alakja kék egyenruhájában, a mely pompás, hasonlíthatatlan célpontul szolgál az ellenségnek.

Saját gránátjaik taktusánál haladtak előre a kékruhás emberkéik. A tisztek messze elől, a szárnysegédek, a lövészek vonala és a tartalék között,

egészen úgy, mint a gyakorló-téren. Két dandár volt így egy ezerkétszáz méteres síkságon a mukdeni országúttól két oldalt emelkedő magaslatok ellen.

Erre a pontra irányult most, a gyalogság támadását előkészítve, a japán ütegek tüze. Srapnellek robbantak az országot mellett kétoldalt emelkedő lejtőkön s gránátok hullottak a falu szalmával fódott tetőire. Itt is, ott is lángoszloppá változott egy-egy ház, hogy azután hamurakássá omoljon össze. A szél füstfelhőket visz a hegyekre, de a magaslatok némák maradnak.

Közben előre haladnak a kékruhás emberek, lassabban átgázolva a parti homokot. Mögöttük ordítanak az ágyuk. A gránátok mutatják az utat, előre oda, a hová gyilkolva és pusztítva lecsap öklünk!

Ezer, majd kilencszáz méternyire közelednek a lövészek az ellenséges hadállás kulcsához, a szoroszhoz. Az oroszok úgy látszik, csakugyan elhagyták. A magaslatok némák maradnak.

Már csak nyolcszáz méter választja el a kék vonalat céljától. Ekkor kitör a pokol tüze. Mint a mikor apró jégdarabok hullanak millió számra az aszfaltra. Csattog és ropog, mint ezer óles ostorcsapás.

A kékruhás emberek megriadnak. Haboznak, de nem állanak meg. Sőt még gyorsabban haladnak előre zászlók és tiszteik nyomában.

Sűrű felhő takarja e közben a tüzelő ellenség hadállását jobbra-balra a szorostól, hiszen füstelen puskeport használnak. A puskaropogás nem szünetel, de a menydörgés túlhasogja. A jégverést követi a zivatar. Hangosabban, mint azelőtt, sereg a szoros felé a japán ütegek gyilkos lehelete. Derék orosz

legénység volt, a mely e minden oldalról egy helyre koncentrált srappell-tüzelés következtében ott maradt — hogy ne is kelljen föl többé. Tisztelet a legyőzötteknek is.

Már e helyen megjegyzém, bár paradoxonnak látszik, hogy a japán gyalogos dandárok támadását csaknem kizárólag az ágyutüzelés hajtotta végre. Becslésem szerint legalább négyezer puska működött orosz részről. Egy óra alatt mindegyik legalább száz lövést tett, a mivel semmi arányban sincs a négy dandárnak hatszáz emberről vesztesége. De az orosz tüzelés csodálatos hatástalanságát minden néző megértette, a ki a japán tüzelés precíz és valósággal pokoli tűzét látta. Az ágyuzás nem hagyott időt az oroszoknak, hogy összeszedjék magukat.

... Ötszáz méternyire az orosz hadállástól a japán gyalogság megállott, a nélkül, hogy addig szóra érdemes veszteséget szenvedett volna. Néhányan ugyan elmaradtak holtan, vagy sebesülten, de a tiszta homokban jól láttuk, hogy nem lehettek még százan.

Tiszteik parancsára a csapatok erre földre vetették magukat. Mögöttük, mint egykor a gravoletto-i homokon, állva maradtak a tisztek. Ezt a régi szép, de örült szokást, úgy látszik, minden bátor hadsereg gyakorolja az első tűzkeresztség ünnepén.

Most már japán puskatüzelés is beleszólt a rémes hangversenybe. Csak az oroszok ágyutüzelése hiányzott még s a napfolyamán nem is szólalt meg.

A csata hangversenyében most már a gyalogság tüzelése volt a legserényebb. De célzásról szó sem volt. Nem is tüzelés volt ez, csak a munició pocskolása.

pap előző nap (szombaton) délben a 12 óra 30 perccor érkező vonattal jön városunkba, egyelőre egyedül, mivel felesége s pár hetős kis fia nem jöhetnek; a vasuti állomásnál a hitközség előjárósága, fogja fogadni; üdvözlő beszédet itt Köllönte Mózes főgondnok fog mondani, míg a papi lakásnál Szabó Jenő első pap fogja köszönteni. A beiktatást szintén Szabó Jenő első pap teljesítendő, a mely alkalommal minden valószínűség szerint a ref. egyházi daloskör is közre fog működni. Vasárnap délben a beiktatás után, 1 órakor diszebed lesz az új pap tiszteletére, Köllönte Mózes főgondnoknál.

— **Halálozás.** Részvétellel közöljük a hirt, hogy Id. Földes József nagyborosnyói földbirtokos, a jó székelgye gazdák, önfeláldozó édes apák, jó hazafiak becsületes mintaképe, aug. 27-én áldásos élete 71-ik, boldog házassága 48-ik évében hosszas szenvedés után Nagyborosnyón elhunyt s aug. 29-én d. u. temették el ugyanott nagy részvétellel. Földes Géza fővárosi polg. isk. igazgató s a „Nemzeti Iskola” szerkesztője, és Földes Gábor fővárosi polg. isk. tanár édes atyjukat, Nagy Károly közdivásárhelyi árvaházi igazgató pedig apatársát gyászolják a boldogult öreg urban. Áldás az elhunyt emlékére.

— **Bucsuéstély.** Rada Elek r. k. segédlelkész, minorita áldozópap tiszteletére; kit Miskolcra helyezték át városunkból, — aug. 27-én este kedélyes bucsuéstély volt a városi Vigadóban. Mintegy 45-ön jelentek meg, kik között az egyháztanács tagjai, s városunk társadalmának csaknem minden rétege képviselve volt, jelölül annak az általános szeretetnek és tiszteletnek, melyet Rada E. itteni működésével minden körben kiérdemelt. A távozó érdemeit lelkes és szép poharköszöntőkben méltatták: Dr. Bánffy Zsigmond főgondnok, Dr. Balogh Vendel aligondnok, Gáspár István főgimn. tanár, Szabó Jenő ref. pap Dr. Gyöngyössi István, Dr. Imreh Samu, Dr. Szeutpétery Bálint, Jánossy Dezső, Dávid Antal, Kone Károly, Vajna Károly s még mások, akik valamenynyien őszinte sajnálatuknak adtak kifejezést a kötelességeit minden irányban híven teljesítő derék ifjú pap elhelyezése fölött s csaknem mindnyájan ohajtván, hogy mielőbb mint plebánost lehessen üdvözölni a távozót városunk kebelében.

— **Halálozás.** Mazingér József, közdivásárhelyi asztalos mester és vendéglős aug. 29-én 46 éves korában pár heti súlyos betegség következtében elhunyt, bánatos özvegyet és 5 kiskorú gyermeket hagyván hátra. Temetése aug. 31-én délután volt nagy részvétellel.

— **Értesítés.** Alulírott bizottság tisztelettel értesíti Cimedet, hogy folyó hó 28-ára tervezett, de a kedvezőtlen idő miatt elmaradt Sétatéri hangver-

seny e hó 4-én s ha az idő akkor is akadályul szolgálma, 11-én fog megtartatni. A mulatság d. u. 3 órakor veszi kezdetét, a mint megelőzőleg a tűzoltó zenekar Rákóczi indulója iz fog jelezni. Kézdivásárhelyt, 1904. aug. hó 30-án. A sétatéri hangverseny rendező bizottsága.

— **Zászló-szentelés.** A közdivásárhelyi asztalosok derék ipartársulata, szeptember 18-án, vasárnap délelőtt fogja zászló-szentelési és felavatási ünnepélyét megtartani.

— **Uj ev. ref. esperes Romániában.** Az ujonnan szervezett romániai esperesi állásra. Ujvári István eddigi harasztosi ref. pap nevezetett ki. Az új esperes már elutazott romániai állomására.

— **Gyermekgyilkosság.** Rittner Mária cselédleány Kovásznán Fazakas József vendéglősnél szolgált. Még elszegődése előtt várandós állapotban volt a leány, melyet azonban mindvégig ügyesen elbirt titkolni. E hó 25-én hajnali 3 órakor eikövetkezett a kritikus perc. Óvatosan felkelt cseléd-társa mellől, s a kertben leány gyermeknek adott életet, kit azonnal megfojtva zsákba takart s a pajta hidása alá el rejtett. Szolgálatára reggel azt mondta a gazdának, hogy hajnalban kis gyerek sirást hallott a kert felől, de az hamar meg is szűnt. Nem akartak hitelt adni szavainak, de a mondott helyen vérnyomokat fedeztek fel. A gyanus jelle a vendéglős azonnal felhívta a csendőrség figyelmét s Bóné A. jár. őrm. Szász Márton őrsv. Czintos József és Simon József csendőrök ügyes nyomozásának sikere is volt, s a sötét bűnről lehullt a lepel. . . . A gyilkos anya — kit felgyógyulásáig Kovásznán, szülői házában ápolnak — bevallotta a csendőrségnek, hogy rémsen tettét azért követte el, mert szegyenlette botlását a világ előtt. Megjegyzendő, hogy Rittner Mária-nak „használt botlásból” egy 7 éves élő gyermeke van.

— **Pályázatok.** A közdivásárhelyi kir. adóhivatalnál adótárnoki állásra, — a kovásznai és a sepsiszentgyörgyi királyi járásbírósnál 1 — 1 segédtelek könyvvizetői állásra 14 napi határidővel pályázat hirdettetett.

C S A R N O K.

Idegenben.

Egy helyről másra űz a vágy
Sehol sincs nyugalom;
Futnak az évek, egy se hágy
Pihenni e világon.

Idegen nékem mind e hely,
Pedig mosolygó, cifra, —
Van szép lány, dal, sok hü kebel.
Nincs semminek se hilla.

Vendég vagyok csak mindenütt,
A kit szívesen látnak,
S ha a pár szép perc tovatűnt
Megy újra a világnak.

Megy újra . . . szíve oly beteg,
Hiába tartóztatják, —
Ó, csak még egyszer hallja meg
Kis faluja harangját . . .

Haan Béla.

KÖZGAZDASÁG.

Takarmány-szállítás.

A takarmány-szállítás ügyében a következő értesítést vettük városunk tanácsától:

„Alattirt hatóság közhírré teszi, hogy az ország tulajdoni részeiben mutatkozó rendkívül nagymérvű takarmány hiányra való tekintettel a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 1904. évi július 23-án 50659. sz. a. intézkedett, hogy az ország határáról legalább 50 kilométernyire fekvő Magyarország vasuti állomásokra szállítandó, állattenyésztései foglalkozó gazdák részére, illetve mezőgazdasági szőlőkre rendelt s az illető rendeltetési államán tényleg leadandó s onnan tengelyen elfuvaroztatandó oly teljeskörű rakományu széná, szalma és szecska küldemények után, melyeknél a fent jelzett rendeltetés, illetve az a körülmény, hogy a küldemény az alább említett díjkezdvezményre igényt tarthat, a rendeltetési hely fekvése szerint illetékes vármegyei, illetve vidéki gazdasági egyesület avagy az országos magyar gazdasági egyesület, avagy a magyar mezőgazdák szövetsége által kiállított s a feladás alkalmával a szállítmány fuvarlevéléhez melléklendő igazolvánnyal bizonyíttatik a m. kir. államvasutak vonalain deiglenes jellegű nagymérvű díjkezdvezmény mellett szállíttassanak.

A takarmány szállításra vonatkozó egyéb feltételek ezen hatóságnál megtekinthetők.

Kézdivásárhely város tanácsának, 1904. augusztus 22-én tartott üléséből.

Dr. Török Andor,
polgármester.”

Orosz részről a halottakat és sebesülteket többnyire gránátok és srappellek találták el. Japán részről az oroszok előtt védtelen síkságon felvonuló négy dandár vesztesége mindössze hatszáz ember volt, bár az oroszok felülről célozhattak a homokon hosszan elterült japánokra.

Mi nézők fönn a magaslaton mégis borzasztó dologtól tartottunk. Ismerve a modern gyalogsági fegyverek hatását, úgy hittük, hogy mind a négy dandár ott tulnan fog elpusztulni a gyilkos puskagolyók ezreitől. Ebben a pillanatban még örülségnak látszott a támadás a csilencsangyi magaslatok ellen.

... Fölületes tapasztalatom alapján azt mondanám: a puskatűzelés erkölcsi hatása nagyobb, mint az ágyuzásé. A gránát olyan, mint a nagy katasztrófa az életben. Tulnan egy villámlás, azután menyörgés. De miként a viharál nem ijedünk meg, mert tudjuk, hogy nem minden villám csap be. De az apró ólomgolyók, létünk apró tüszurásai, a melyek it — majdnem a nélkül, hogy valakit eltaláltak volna — jobbra-balra siteregnek mellettünk, hogy miként egy keletlen szunyogot, az ember szeretné füle mellől elkergetni, kinos érzést keltenek és megrázzák az idegeket. A puskatűzelés utálatos dolog. Legalább a haditudósítóra nézve, a ki pulzusát fogva, kérdi magától: mit érez? Elül a tisztnek másra is van gondja; annak az érzése is bizonyára más.

Ujra megindultak a csapatok a magaslatok ellen. Nem futólépésben, csak rendes menetben. Gyakrabban hullottak el most már soraikból. A vonalak most már szegkattottak lettek. Egyes századok fekvé maradtak, mások tovább haladtak a nélkül, hogy egyetlen egyszer is megállottak volna az ellenséges

hadállásig. A kép már nem hasonlított többé egy gyakorlótér képmé. Ugy látszott, hogy a gép nem működött többé egyetlen parancs szerint, de egy kívánság, egy gondolat lelkesítette őket, hogy — tovább haladjanak előre.

Körülbelül kétszáz méternyire az orosz hadállástól a japánok egy része ujra megállott és földre vetette magát. Ezek csakhamar el is tűntek ropogó füstfelhő alatt; de a többiek folytatták az előnyomulást.

A II. hadosztály balszárnya és az egész XII. hadosztály egész addig nem látott ellenséget. A XII. hadosztály egyes részeinek azonban sikerült a keleti magaslatokat megmászni s az oroszokat, a mikor az ellenség zöme alig kétszáz méternyire volt tőlük, jobbra-balra a védelmi vonalukat domináló magaslatokról is tüzelés alá vették. Ez volt a visszavonulás lehetőségének legutolsó pillanata, de az oroszok vakmerősége elmulasztotta ezt a pillanatot, Ez a maréknyi ember a mint előbb dacolt a gyilkos ágyuzással, most nem törődött a puskatűzeléssel sem, a mely három oldalról megkezdődött. Tisztán láttuk, a mikor balszárnyukon az utolsó katonákat küldték harcpontra. Azután visszavonultak ezt a szárnyat. A védősáncból visszavonultak, a kik még éltek. Kettőnek közülök, úgy látszik, eszébe jutott, hogy elül századosuk holtan fekszik. Visszarohantak s az ott fekvő sötét alakok egyikét megragadták s — egy pillanattal később még két halott, két bátor katona feküdt holtan a földön.

Az orosz hadállásnak ezt a pontját érte el legelsőnek egy japán gyalogos csapat. Messze elül, a katonák előtt zászlóval a kezében egy fiatal tiszt rohant. Emberei felé fordulva s bátorítva őket,

egyedül mászta meg a magaslatot s közvetlenül az imént elhagyott orosz védősánc mellett megállott. Azt hiszem, lolke ujjongott, hogy ő tüzhette ki elsőnek ezrede zászlaját az ellenséges pozícióra. Emberei mind oly vakmerők, mint ő maga, követték. A többiek még vagy szézőtven méternyire voltak a magaslatról, nem esoda, ha a japán tüzéség oroszoknak nézte őket. Két japán srappell robbant fel a bátrak csapata fölött. Tizenhat embert ölt meg a japán bomba és többeket megsebesített. A többi visszasompolygott. A zászlót más kéz vitte le a magaslatról, mint a mely a győzelem büszke tudatával az imént még fennen lobogtatta. Ez a katona sorsa.

Parancsszó nem hangzott, jeladás nem történt, a mikor egyszerre a hosszú, szakadozott vonal kiáltás nélkül, trombitaharsogás vagy dobpergés nélkül futólépésben az ellenséges pozíciók ellen az utolsó rohamra indult. Csatározás nélkül foglalták el a hegytetőt, az oroszok elvonultak. A véres munka befejeződött, a harcok hangversenye elhallgatott; különös, néma csönd követte a hangversenyt, a mely éppen két óráig tartott, az ágyuzás megkezdése óta. Csakugyan vége volt mindennek? Megnyiták a csatát? Elöl a gárda lövészvonalra adta meg a kérdésre a választ. Előbb ott, azután jobbra s balra levették a katonák sapkájukat s menydörögve, mint azelőtt a gránátok robbanása, egyetlen vad diadalordítás hangzott végig a csatatéren: banzáj!

Azután ismét csend lett. A nap mosolygva nézett le az égről, mintha a reggeli órákban csak tavaszi virágot és májusi levegőt ragyogott volna be. Mellettem pedig ezalatt orvosok és betegápolók siettek a véres csatatérre.

„B. Hl.”

KIADÓ LAKÁS.

A Kisegítő Takarékpénztárral szemben ujonnan fölépült lakás: négy szoba, konyha, kamra, istálló, fatartó, négy pince és udvar, teljesen ellátva mindennel **szeptember hó 20-tól**

több évre kiadó.

Értekezni lehet **Szotyori Balázzsal.**

111. 2-2

KIADÓ LAKÁS.

A Szentlélekre vezető uton **Özv. Fülöp Józsiásné** tulajdonát képező lakás, mely áll: 3 szoba, konyha, kamra, az udvaron külön állva egy nagyszoba, gazdasági épületekkel felszerelve és nagy kerttel együtt **több évre**

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet **Özv. Fülöp Józsiásnéval.**

(108. 5-5.)

A piac soron levő ujonnan épült házam emeleti részét — kényelmes feljáróval — **szeptember 1-től több évre**

haszonbérbe kiadom.

Értekezni lehet **Ifj. Jancsó Mózes** nyomdatulajdonossal. (105. 6-6)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gözcseplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók,
örlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

(31. 13-18.)

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.
A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír, írószér, és könyvkereskedése

Kézdivásárhelyt a „Jancsó“-féle gyógyszerár mellett.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legujabb és legdivatosabb báli, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetűkkel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

*Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoesikat, ablak carnisokat, hajlitott és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyek saját felügyeletem alatt házamnál készülnak, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnap- és alkalmi ajándéklapok, ajándék arcok és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket, dus választékban, remek kivitelben.

Bőrárunkban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajuszkéfék.

Szemüvegek, evikkerek, hegedűhurok, óraláncok, olvasók, zsebtűkrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legujabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tan-szerek és naptárok dus választékban.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.